

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**ПРАВО НА ДОСТУП
ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

2024/25

Цей навчальний курс став можливим завдяки фінансовій підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Зміст цього навчального курсу не обов'язково відображає погляди Міжнародного Фонду «Відродження».

Контактна інформація лектора курсу:

Оксана Нестеренко
nesterenkooksana1981@gmail.com
+380978687696

Опис курсу:

«Право на доступ до публічної інформації» є нормативним курсом магістерської програми «Антикорупційні студії». Завершується дисципліна заліком.

Мета дисципліни – надати студентам необхідні знання та практичні навички щодо доступу до публічної інформації, зокрема, знання щодо: міжнародних стандартів в сфері доступу до публічної інформації; правових підстав обмеження права на доступ до інформації. Отримати практичні навички у сфері застосування трискладового тесту (ч. 2 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації») при віднесенні публічної інформації до інформації з обмеженим доступом та застосування законів у сфері доступу до інформації. Отримані знання студенти можуть застосовувати як у роботі в приватному, так і державному секторах економіки.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час проведення	Форма	Лектор	Зміни до розкладу	
1	Свобода інформації та право на доступ: поняття, значення та співвідношення	21.03.25	18:00-20:50				
2	Свобода інформації & or VS. дезінформація	03.04.25	18:00-20:50				
3	Право на доступ до публічної інформації: законодавче забезпечення	03.04.25	18:00-20:50				
4	Обмеження реалізації права на доступ до публічної інформації	05.04.25 12.04.25	13:30-16:20 13:00-14:20		Оксана Нестеренко		
5	Суспільно необхідна інформація: теорія та практика	12.04.25	15:00-16:20				
6	Способи реалізації права на доступ до інформації. Інформаційний запит	19.04.25	13:30-16:20				
7	Механізми захисту права на доступ до публічної інформації	26.04.25	13:30-15:00				
Теми 1-6		26.04.25	15:00-16:20	Case-study			
Особливості права на доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану		03.05.25	13:30-15:00	Сесія запитань і відповідей			

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на платформі Distedu веб-сайті ACREC:
<https://acrec.org.ua/>

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ:

Case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у case-study. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо були відсутні на занятті. Будь ласка, не запізнюйтеся на заняття, під час лекцій вимикайте мобільні телефони.

Список розсилки групи:

куратори курсу будуть робити оголошення через розсилку. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати ел. листи лише в таких випадках:

- 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації;
- 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини;
- 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу.

Прохання ставити питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю після занять, або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання вилучувати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і висловлюйте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Усі студенти повинні особисто працювати над завданнями; співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій, досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Розподіл балів в межах курсу

Оцінка складається з двох блоків

Перший блок за роботу протягом курсу 50 % від загальної оцінки (макс. 50 балів)		Другий блок 50 % від загальної оцінки (макс. 50 балів)	
Розв'язання тесту макс. 30 балів	Участь у case-study макс. 20 балів	Підсумковий контроль /тести/	
30	A	20	A
24	B	16	B
18	C	12	C
12	D	8	D
6	E	4	E

Від 1 до 50 балів

Оцінювання знань та вмінь студентів. Шкала оцінювання знань:

Шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	
A	91-100	відмінно	Дуже високий рівень знань із незначними помилками
B	81-90	добре	Дуже добре; більше ніж середній рівень знань, але з деякими помилками
C	71-80	добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D	66-70	задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E	60-65	задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F	30-59	незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F	0-29	незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

ПЛАН КУРСУ

**«Право на доступ
до публічної інформації»**

ТЕМА 1. СВОБОДА ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРАВО НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ: ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ

Ресурси та матеріали

План

- 👁️ Свобода інформації vs інформаційна безпека.
- 👁️ З'ясування сутності та змісту права на доступ до інформації.
- 👁️ Співвідношення свободи інформації та права на доступ до інформації.

Рішення Європейського Суду з прав людини:

- 👁️ Справа «Співдружність матерів південної Чехії проти Чеської Республіки» // Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / За заг. редакцією Шевченко Т.С., Павліченко О.М. – К.: Москаленко О.М., 2014. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDSTMContent?documentId=090000168044e84d>
- 👁️ Справа «Угорська спілка громадянських свобод» проти Угорщини // Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / За заг. редакцією Шевченко Т.С., Павліченко О.М. – К.: Москаленко О.М., 2014. – режим доступу: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDSTMContent?documentId=090000168044e84d>
- 👁️ Справа «Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cedem.org.ua/library/13522>

- 👁️ Нестеренко О. В. Інформація в Україні: право на доступ: монографія/ О. В. Нестеренко. – Харків : Акта, 2012.
- 👁️ Нестеренко О.В. Свобода інформації чи інформаційна безпека? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://khpg.org/index.php?id=1317624168>
- 👁️ Нестеренко О.В. Информационная безопасность как явление в постсоветском праве, или Устоит ли свобода слова в условиях «обезопасенного» общества?// Очерки идеологии постсоветского конституционализма: сборник научных трудов/ Под ред. Краснова М.А., Барабаша Ю.Г. — Х. Право, 2013. — С. 214-235
- 👁️ Нестеренко О.В. Конституційне право на доступ до інформації: сутність, зміст та обсяг // Юридична Україна. – № 3. – 2008. – С. 26 – 32
- 👁️ ЄСПЛ визнав неприйнятною заяву у справі «Дімітрис Сіоутіс проти Греції» щодо доступу до інформації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dostup.pravda.com.ua/news/publications/yespl-vyznav-nepriyatnoiu-zaiavu-u-spravi-dimitris-sioutis-proty-hretsii-shchodo-dostupu-do-informatsii>
- 👁️ Речицький В.В. Символічна реальність і право. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2007.
- 👁️ Речицький В.В. Международно-правовые гарантии интеллектуальной свободы. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://khpg.org/index.php?id=1123060653>
- 👁️ Речицький В. В. Відкритість інформації, як універсальна вимога // Свобода висловлювань і приватність. – №2, 2003 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://khpg.org/index.php?id=1070547573>
- 👁️ Свобода слова. Рішення Верховного Суду США: Пер. з англ. / Під. Ред.. Морін Гарісон та Стіва Гілберта. – К., Оптима, 2004. – 252 с.
- 👁️ Свобода преси. Рішення Верховного Суду США: Пер. з англ. / Під. Ред.. Морін Гарісон та Стіва Гілберта. – К., Оптима, 2004. – 276 с.

ТЕМА 2.

ПРАВО НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

План

- ▶ Правове регулювання права на доступ до публічної інформації.
- ▶ Що означає публічна інформація?
- ▶ Співвідношення права на доступ до публічної інформації та права на звернення громадян.
- ▶ Правове регулювання доступу до архівів.

Нормативно-правові акти та судова практика:

- 👁️ Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
- 👁️ Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- 👁️ Закон України «Про державну таємницю» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
- 👁️ Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- 👁️ Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
- 👁️ Постанова ВАСУ № 10 від 29.09.2016 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_10_29-09-2016

Ресурси та матеріали

- 👁️ Доступ до публічної інформації: найчастіші запитання та відповіді / За заг. ред. В. Андрусіва, Д. Котляра ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., – К.: [Агентство «Україна»], 2012. – 64 с. - режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/184.pdf>
- 👁️ Науково-практичний коментар «Закон України «Про доступ до публічної інформації», 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7efd195590f891f51d636939b9dd0ca9_1432818344.pdf
- 👁️ Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / [М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., 2-е вид. допов. – К.: [Агентство «Україна»], 2012. – 164 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2012/02/access_info_2012.pdf
- 👁️ Нестеренко О. Що означає публічна інформація? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://stop-x-files-ua.org/scho-oznachaje-publiczna-informatsiya>
- 👁️ Нестеренко О.В. Співвідношення понять „право на звернення громадян» та «інформаційний запит» // Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації: Матеріали міжнар. наук. семінару, м. Харків, 16 трав. 2008 р./ Редкол.: Ю.П. Битяк, І.В. Яковюк, Г. В. Чапала. – Х.: Право, 2008. – С. 158-160.
- 👁️ Правові позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та судова практика щодо реалізації права на доступ до публічної інформації/ Оксана Нестеренко, Ірина Кушнір, Валерія Лутковська; К.І.С. — К., 2015. — 170 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680599209>

ТЕМА 3.

ОБМЕЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План

- ▶ Правові підстави обмеження доступу до публічної інформації.
- ▶ Застосування трискладового тесту при віднесенні публічної інформації до інформації з обмеженим доступом.
- ▶ Спірні питання щодо правомірних та неправомірних обмежень доступу до публічної інформації.

Нормативно-правові акти та судова практика:

- 👁️ Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
- 👁️ Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- 👁️ Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- 👁️ Постанова ВАСУ № 10 від 29.09.2016 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_10_29-09-2016

Ресурси та матеріали

- 👁️ Доступ до публічної інформації: найчастіші запитання та відповіді / За заг. ред. В. Андрусіва, Д. Котляра ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., – К.: [Агентство «Україна»], 2012. – 64 с.[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/184.pdf>
- 👁️ Доступ до публічної інформації: посібник із застосування «трискладового тесту» / Р. Головенко, Д. Котляр, Д. Слизьконіс; за заг. ред. Котляра Д. –К.: ЦПСА, 2014. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eidos.org.ua/wp-content/uploads/2014/09/3test.pdf>
- 👁️ Науково-практичний коментар «Закон України «Про доступ до публічної інформації» , 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7efd195590f891f51d636939b9dd0ca9_1432818344.pdf
- 👁️ Нестеренко О. В. Інформація в Україні: право на доступ: монографія/ О. В. Нестеренко. – Харків : Акта, 2012.

ТЕМА 4. СУСПІЛЬНО НЕОБХІДНА ІНФОРМАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

План

- Суспільно необхідна інформація: поняття та критерії її визначення.
- Захист персональних даних vs доступ до суспільно необхідної інформації?

Нормативно-правові акти та судова практика:

- 👁️ Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
- 👁️ Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- 👁️ Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- 👁️ Постанова ВАСУ № 10 від 29.09.2016 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_10_29-09-2016
- 👁️ Рішення КСУ у справі № 1-9/2012 від 20.01.2012 «Щодо офіційного тлумачення положень ч. 1, 2 ст. 32 та ч. 2, 3 ст. 34 Конституції України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12>
- 👁️ Справа К.Г. Устименко (Рішення КСУ від 30 жовтня 1997 року 5-зп у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23 3, 23, 31, 47, 48 Закону «Про інформацію» і Закону «Про Прокуратуру») [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-97>
- 👁️ Lingens v. Austria (скарга № 9815/82) Постанова Суду Страсбург, 08.07.1986 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_066

Ресурси та матеріали

- 👁️ Науково-практичний коментар «Закон України «Про доступ до публічної інформації», 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7efd195590f891f51d636939b9dd0ca9_1432818344.pdf
- 👁️ Нестеренко О. Суспільно необхідна інформація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://stop-x-files-ua.org/suspilno-neobhidna-informatsiya>
- 👁️ Нестеренко О. В. Інформація в Україні: право на доступ: монографія/ О. В. Нестеренко. – Харків : Акта, 2012.
- 👁️ Правові позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та судова практика щодо реалізації права на доступ до публічної інформації/ Оксана Нестеренко, Ірина Кушнір, Валерія Лутковська; К.І.С. — К., 2015. — 170 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680599209>
- 👁️ Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/16805966a8>

ТЕМА 5.1

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План

- Способи реалізації права на доступ до публічної інформації.
- Порядок доступу до публічної інформації через інформаційний запит.
- Пасивні способи доступу до публічної інформації.
- Доступ на засідання колегіальних суб'єктів владних повноважень.

Нормативно-правові акти та судова практика:

- 👁️ Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
- 👁️ Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- 👁️ Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- 👁️ Постанова ВАСУ № 10 від 29.09.2016 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_10_29-09-2016
- 👁️ Рішення КСУ від 09.07.1998 (справа про тлумачення терміну «законодавство»)// Офіційний вісник України від 27.08.1998 - 1998 р., № 32, стор. 59 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98>

Ресурси та матеріали

- 👁️ Доступ до публічної інформації: найчастіші запитання та відповіді / За заг. ред. В. Андрусіва, Д. Котляра ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., – К., 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/184.pdf>
- 👁️ Правові позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та судова практика щодо реалізації права на доступ до публічної інформації/ Оксана Нестеренко, Ірина Кушнір, Валерія Лутковська; К.І.С. — К., 2015. — 170 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680599209>
- 👁️ Рекомендації розпорядникам публічної інформації на місцевому рівні : CEDEM, Київ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/06/print_2505_recommendations1.pdf
- 👁️ Як оскаржити порушення права на доступ до публічної інформації?: CEDEM, Київ – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/web.pdf>

ТЕМА 5.2

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗАПИТ

ТЕМА 6.

МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План

- Способи захисту права на доступ до публічної інформації.
- Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації у керівника розпорядника або вищого органу.
- Захист права на доступ до публічної інформації Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.
- Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду.
- Види відповідальності за неправомірну відмову у наданні публічної інформації.

Ресурси та матеріали

- 👁️ Правові позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та судова практика щодо реалізації права на доступ до публічної інформації/ Оксана Нестеренко, Ірина Кушнір, Валерія Лутковська; К.І.С. — К., 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680599209>
- 👁️ Рекомендації розпорядникам публічної інформації на місцевому рівні : CEDEM, Київ – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/06/print_2505_recommendations1.pdf
- 👁️ Як оскаржити порушення права на доступ до публічної інформації?: CEDEM, Київ – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/web.pdf>

ЛЕКТОР КУРСУ:

Оксана Нестеренко –

к.ю.н., випускник програми Фулбрайт-Кеннан Інститут, Вашингтон, США (2013/2014). Автор та співавтор таких публікацій як дослідження «Оцінка виконання антикорупційної стратегії: досягнення та проблеми» /автори Марчук А., Нестеренко О./ (2017), науково-практичне видання «Викривачі» (2016), монографії «Інформація в Україні: право на доступ» (2012), науково-практичного видання «Право на доступ до інформації: теорія та практика» (2009), науково-практичного коментаря до Закону України «Про доступ до публічної інформації» (2012). Оксана є фахівцем у сфері антикорупційної політики, конституційного права, зокрема, свободи висловлювання та масової інформації, права на доступ до публічної інформації, захисту персональних даних, відкритого врядування, захисту викривачів (whistleblowers) та ін. Оксана Нестеренко є співавтором законопроекту «Про захист викривачів», а також була учасником робочої групи щодо розробки Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про інформацію» (нової редакції), виступає експертом численних проєктів, спрямованих на підвищення прозорості української влади і свободи засобів масової інформації, верховенства права та демократичного розвитку України. Останні 12 років Оксана Нестеренко викладала у провідних правничих школах такі дисципліни, як: конституційне право України, конституційна юрисдикція, право на доступ до інформації, правові та інституційні механізми протидії корупції та ін.

Сьогодні пані Нестеренко очолює Міждисциплінарний науково-освітній центр протидії корупції в Україні Національного університету «Києво-Могилянська академія».

#acrecstudy

Київ